

Sygn. akt II Cz 590/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Gamrat- Kubeczak (spr.)

Sędziowie: SO Marzenna Ernest

SO Zbigniew Ciechanowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 20 września 2013 r. w S.

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

przeciwko M. S.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 29 marca 2013 r. w sprawie o sygn. akt III C 16/12

postanawia

oddalić zażalenie.

Sygn. akt II Cz 590/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie oddalił wniosek M. S.o wyłączenie sędziego (...)od udziału w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, iż M. S.na rozprawie w dniu 28 lutego 2013 r. złożył wniosek o wyłączenie sędziego (...)– referenta w niniejszej sprawie od udziału w niniejszym postępowaniu, jak i postępowaniu prowadzonym przed tut. Sądem pod sygn. akt III C 24/12. W uzasadnieniu swego wniosku - wskazywał Sąd Rejonowy – pozwany podniósł, iż sędzia (...)przejął przedmiotową sprawę do prowadzenia po sędzi (...)nie informując stron o przyczynach tego przejęcia. Zdaniem wnioskodawcy zmiana ta była celowa i z korzyścią zarówno dla powódki, jak i samego sędziego, o którego wyłączenie wnosi. Ponadto pozwany argumentował, iż sędzia (...)podczas rozprawy ignorował go, uchylał pytania zadawane przez niego biegłemu, przychylił się do niezasadnego zdaniem pozwanego wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego księgowego, a nadto powołał tego biegłego z uchybieniem procedury, w której mają prawo uczestniczyć strony wskazując swojego kandydata z listy biegłych, nie udzielając również biegłemu wskazówek co do ważności przydziału lokalu. Pozwany podniósł także, że na stronniczość sędziego wskazuje brak jego reakcji na wniosek pozwanego w przedmiocie powołania biegłego złożony w dniu 17 października 2011 r. Pozwany zaakcentował, że o złożeniu wniosku o wyłączenie sędziego (...)zadecydowała jego wypowiedź na posiedzeniu w dniu 7 lutego 2013 r., w której w ocenie pozwanego ujawnił rozstrzygnięcie sprawy, w którym nie ma

zamiaru uszanować ważnego przydziału lokalu z dnia 17 lipca 1992 r. stanowiącego umowę pomiędzy stronami oraz Sądu Najwyższego, który w swym orzecznictwie podkreślał stałość aktu przydziału lokalu.

Sąd Rejonowy wskazał, że jak wynika z treści wniosku pozwanego, wniosek o wyłączenie sędziego (...) od udziału w przedmiotowej sprawie opiera on o przesłanki określone w art. 49 k.p.c. Sąd I instancji wyjaśnił, iż w judykaturze dominuje pogląd, iż w aspekcie względnych podstaw wyłączenia sędziego z art. 49 k.p.c. istotne są nie subiektywne wrażenia strony o konieczności wyłączenia sędziego, lecz konkretne fakty, świadczące o różnym traktowaniu stron, nieprzychylności wobec jednej ze stron, co uzasadniać mogłoby subiektywne wątpliwość o bezstronności sędziego. Tylko takie traktowanie może wywoływać wątpliwości, co do bezstronności sędziego i stać się przyczynkiem do wyłączenia sędziego.

Sąd Rejonowy zatem wskazywał, iż w niniejszej sprawie pozwany w pierwszej kolejności podniósł, iż jego wątpliwości co do bezstronności sędziego (...) wywołała dokonana w trakcie postępowania zmiana sędziego referenta z sędzi (...), o której przyczynach strony nie zostały poinformowane, a która w jego ocenie była celowa, podyktowana korzyścią strony powodowej, jak i samego sędziego, o którego wyłączenie wniósł. Odnosząc się do powyższego zarzutu Sąd Rejonowy zauważył, że zgodnie z zarządzeniem z dnia 21 marca 2012 r. (k. 322 akt) zmiana referenta nastąpiła w niniejszej sprawie z uwagi na to, iż z dniem 1 marca 2012 r. sędzię J. R. skierowano do orzekania w Wydziale I Cywilnym Sądu Rejonowego Szczecin – P.i Zachód w S., zaś sędzia (...) został skierowany do orzekania w Wydziale III Cywilnym tego Sądu w dniu 2 maja 2012 r. Okoliczność ta stanowi przesłankę obiektywną, nie związaną w żaden sposób z osobą sędziego (...), lecz potrzebą zapewnienia objęcia spraw z decernatu sędziego, który opuścił Wydział przez innego sędziego, skierowanego na jego miejsce.

Rozważając pozostałe argumenty pozwanego Sąd Rejonowy wskazał, iż w przedmiotowej sprawie sędzia (...) przewodniczył jedynie rozprawom w dniu 7 lutego 2013 r. i 28 lutego 2013 r., przy czym ta ostatnia zakończyła się po dziesięciu minutach, z uwagi na złożony przez pozwanego po jej wywołaniu wniosek o wyłączenie sędziego. Analizując przebieg rozprawy odnotowany w protokole z dnia 7 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy nie uznał, by sędzia referent wykazywał niewłaściwy stosunek do którejkolwiek ze stron postępowania, bądź w jakikolwiek sposób choćby zaprezentował pogląd lub stanowisko prawne w niniejszej sprawie, a tym bardziej – zasygnalizował treść rozstrzygnięcia. W przedmiotowym postępowaniu – dalej podnosił Sąd Rejonowy - nie przeprowadzono dowodu z opinii biegłego, ani też nie dopuszczono takiego dowodu zatem uznać należy, iż zarzuty pozwanego co do przebiegu czynności z udziałem biegłego na rozprawie, czy też powołania biegłego z zakresu księgowości z naruszeniem przepisów nie odnoszą się do realiów tego procesu, a co za tym idzie już z tej przyczyny nie mogą służyć ocenie bezstronności sędziego w tej sprawie.

Nadto Sąd Rejonowy zważył, postępowanie w przedmiotowej sprawie nie zostało zakończone, w szczególności nie zapadły jeszcze żadne postanowienia dowodowe, czy to pozytywne, czy negatywne – a zatem nie sposób czynić zarzutu, iż Sędzia nie rozpoznał jeszcze wniosku dowodowego.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż wskazać, iż instytucja wyłączenia sędziego nie może być wykorzystywana jako środek przeciwdziałania ewentualnym naruszeniom prawa materialnego lub procesowego, czy przewlekłości postępowania. W tym celu ustawodawca przewidział inne środki prawne, w tym środki odwoławcze, czy też uprawnienie do zwrócenia uwagi sądowi w toku posiedzenia, a jeżeli strona nie była obecna, na najbliższym posiedzeniu, na uchybienia przepisom postępowania, poprzez wpisanie zastrzeżenia do protokołu, przewidziane w art. 162 k.p.c. Samo przeświadczenie strony co do tego, że sędzia prowadzi proces wadliwie nie stanowi przesłanki do żądania wyłączenia sędziego.

Powyższe rozstrzygnięcie zażaleniem zaskarżył pozwany w całości i wniósł o:

1. uchylenie postanowienia i wyłączenia sędziego (...) z rozpoznawania wszystkich spraw pomiędzy Spółdzielnią Mieszkaniową (...) a wnioskodawcą.

2. rozpoznanie zażalenia przez sąd z innego okręgu.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że jak słusznie zauważył Sąd, w sprawie odbyło się faktycznie tylko jedno posiedzenie. Jednakże, to na nim sędzia zasygnalizował treść rozstrzygnięcia słowami, które skarżący przytoczył we wniosku o wyłączenie sędziego, i był to jedyny podniesiony zarzut w tej sprawie – decydujący o złożeniu wniosku. Inne zarzuty dotyczyły zachowania sędziego w sprawie III C 24/12. W ocenie wnioskującego sędziego w sposób nieobiektywny prowadzi postępowania. Jego wniosek opisywał czynności sędziego w obu przez niego prowadzonym postępowaniach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione.

Przepis art. 48 k.p.c. stanowi o wyłączeniu z mocy ustawy sędziego, którego powiązanie ze sprawą ma przedmiotowy lub podmiotowy charakter. Przepis ten dotyczy sytuacji, gdy sędzia 1) jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki, 2) sprawa dotyczy jego małżonka, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia, 3) w sprawach osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, 4) w sprawach, w których był lub jest jeszcze pełnomocnikiem albo był radcą prawnym jednej ze stron 5) w sprawach, w których w instancji niższej brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jako też w sprawach o ważność aktu prawnego z jego udziałem sporządzonego lub przez niego rozpoznanego oraz w sprawach, w których występował jako prokurator, 6) w sprawach o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, jeżeli brał udział w wydaniu tego orzeczenia.

Jak wynika z oświadczenia sędziego, złożonego w trybie art. 52 § 2 k.p.c. (k. 5), żadna z wymienionych w punktach 1-6 tego przepisu przesłanek nie zachodzi w niniejszej sprawie. Istotnym jest przy tym, iż także żalący ani we wniosku, ani też w środku zaskarżenia nie wskazał na istnienie którejkolwiek z w/w przesłanek.

Zgodnie natomiast z przepisem art. 49 k.p.c. przesłanką wyłączenia sędziego jest zaistnienie pomiędzy nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem ustawowym stosunku osobistego tego rodzaju, że mógłby wywoływać wątpliwości co do bezstronności sędziego. Przy czym wyłączenie sędziego w tym wypadku może nastąpić na jego żądanie lub na wniosek strony.

W tym zakresie zauważenia wymaga, iż w zażaleniu pozwany M. S. nie wskazał na istnienie stosunku osobistego między sędzią a którąkolwiek ze stron. Skarżący wskazał jedynie na uchybienia, jakich, w jej ocenie, dopuścił się Sędzia w sprawie III C 16/12 i III 24/12. Powyższe jednakże, nie stanowi podstawy do wyłączenia Sędziego. Podkreślić przy tym należy, że zarzuty dotyczące uchybień proceduralnych np. uchylenie pytań czy pominięcie zgłoszonych wniosków dowodowych mogą być przedmiotem zainteresowania Sądu Okręgowego jako Sądu Odwoławczego w ramach rozpoznawanych środków zaskarżenia; nie są jednak brane pod uwagę przy rozpoznawaniu wniosku o wyłączenie sędziego.

W tym miejscu wskazania wymaga, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego sposób prowadzenia postępowania w sprawie – choćby strona uważała go za niewłaściwy, decyzje podejmowane przez sędziego w postaci zarządzeń, a nawet fakt, iż sędzia prezentowałby pogląd prawny niekorzystny dla strony – wniosku takiego (tj. o wyłączenie sędziego) nie uzasadniają (vide postanowienie SN z dnia (...)(...), postanowienie SN z dnia (...))postanowienie Sądu Apelacyjnego w(...)z dnia (...)

Dla porządku zauważyć wypada, że zgodnie z art. 155 § 1 k.p.c., przewodniczący otwiera, prowadzi i zamyka posiedzenia, udziela głosu, zadaje pytania, upoważnia do zadawania pytań i ogłasza orzeczenia (§ 1). Może też odebrać głos, gdy przemawiający go nadużywa, jak również uchylić pytanie, jeśli uzna je za niewłaściwe lub zbędne (§ 2).

Z powyższego wynika, że Przewodniczący czuwa nad przebiegiem postępowania. Stąd też, jeśli podejmowane przez niego działania zmierzają do zapewnienia porządku rozprawy, nie można czynić mu zarzutów w tym zakresie.

Wnioskodawca nie wykazał zaś (ani nawet nie uprawdopodobnił), ażeby czynności podejmowane przez Sędziego wykraczały poza ramy określone przez w/w przepis. W szczególności analiza przebiegu rozpraw w sprawie III C 16/12 nie wskazuje, iż do uchybień, a przemawiających za wyłączeniem sędziego, w ogóle doszło.

Również zarzuty co do sposobu czy kierunku merytorycznego rozpoznania sprawy nie są przedmiotem zainteresowania Sądu rozpoznającego wniosek o wyłączenie sędziego. Takie bowiem zarzuty strona winna podnieść w środku odwoławczym od orzeczenia co do istoty sprawy, z którym się nie zgadza. Warto również podkreślić, iż w zachowaniu sędziego wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Odwoławczy nie dopatrył się „zasygnalizowania treści rozstrzygnięcia”.

Konkludując, Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca składając wniosek o wyłączenie sędziego nie podniósł żadnych okoliczności, które uzasadniałyby go bądź to na podstawie przepisu art. 49 k.p.c., bądź to w oparciu o przepis art. 48 k.p.c.

Mając zatem na względzie merytoryczną poprawność zaskarżonego postanowienia, jak i jego zgodność z normami procedury cywilnej, należało na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie oddalić.

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)